

**SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI
BANKU SPÓŁDZIELCZEGO W IŁAWIE
ZA 2019 ROK**

Iława, luty 2020 r.

I. WSTĘP

Bank Spółdzielczy w Iławie to bank w pełni polski, z ponad 70 letnią tradycją i doświadczeniem w udzielaniu kredytów i obsłudze rachunków. Swoją działalność rozpoczął w 1948 r. Od 2002 r. zrzeszony jest w Banku Polskiej Spółdzielczości Spółka Akcyjna w Warszawie, a od 27 czerwca 2016r. jest członkiem Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS.

Bank swoje zadania wykonuje poprzez Centralę w Iławie, Oddziały w Grodzicznie, Miłomłynie i Ostródzie oraz Punkt Kasowy w Mrocznie. Obszar działania Banku Spółdzielczego w Iławie w 2019 roku obejmował teren województwa warmińsko-mazurskiego, a przede wszystkim powiaty: iławski, nowomiejski i ostródzki oraz część województwa kujawsko-pomorskiego (powiat brodnicki).

W okresie sprawozdawczym wystąpiły zmiany w składzie osób zarządzających. Funkcję Prezesa Banku sprawuje Pan Zbigniew Gnaczyński, Wiceprezesa ds. handlowych Pan Marek Kłosowski, a na stanowisku Wiceprezesa ds. finansowo-księgowych Panią Irenę Sławińską we wrześniu 2019r. zastąpiła Pani Monika Kaczyńska.

Fundusze własne Banku wynoszą 24 316,90 tys. zł (fundusze te są pomniejszone zgodnie z Rozporządzeniem CRR (575/2013) o nieumorzono wartości niematerialne i prawne oraz amortyzację funduszu udziałowego).

Bank Spółdzielczy w Iławie z powodzeniem realizuje zamierzone działania. W szczególności skupia się na rozwoju akcji kredytowej oraz pozyskiwaniu środków do finansowania działalności bankowej. Bank systematycznie i konsekwentnie zwiększa zakres prowadzonej działalności zarówno pod względem różnorodności oferowanych produktów jak i w ujęciu terytorialnym. W celu zaspokojenia rosnących potrzeb klientów, dostosowania oferty do produktów oferowanych przez konkurencyjne Banku komercyjne działające w otoczeniu Bank skutecznie rozszerza ofertę proponowanych produktów.

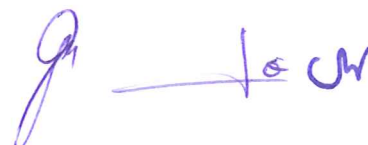
Na 31.12.2019 r. Bank obsługiwał 12 828 rachunków bankowych w tym: 10.020 oszczędnościowych, 1.317 kredytowych i 1.491 udziałowych. Wśród rachunków oszczędnościowych 43,15% stanowią rachunki bieżące (4 324 rachunki, w tym 1 247 rachunków rolniczych), 15,56% rachunki depozytów terminowych (1 560 rachunków) oraz 41,27% rachunki oszczędnościowo – rozliczeniowe (4 136 rachunków). Tak zróżnicowana działalność miała na celu stworzenie dodatkowych możliwości pozyskiwania nowych klientów.

Głównym czynnikiem determinującym wyniki roku 2019 był utrzymujący się historycznie niski poziom podstawowych stóp procentowych.

Wśród czynników wewnętrznych wyróżnić należy przegląd pozycji kosztowych i dalszą racjonalizację zakupów, zmiany w organizacji pracy. Najważniejszymi czynnikami zewnętrznymi istotnymi dla zanotowanych wyników finansowych oraz rozwoju Banku poza zmianą podstawowych stóp procentowych były:

- niekorzystne zmiany stóp na rynku międzybankowym,
- niestabilna sytuacja na światowym i krajowym rynku finansowym,
- rosnąca konkurencja silnych kapitałowo banków komercyjnych.

Przyjęta przez Bank strategia działania wskazuje na niezmienną koncentrację w budowaniu zdywersyfikowanej i stabilnej bazy depozytowej oraz angażowanie pozyskanych środków w finansowanie kredytów rolniczych, osób prywatnych oraz dla sektora MSP.

II. SYTUACJA FINANSOWA I FUNDUSZE WŁASNE BANKU

Suma bilansowa netto na koniec 2019 r. wyniosła 240 575 tys. zł i zwiększyła się w stosunku do roku poprzedniego o 7,50%. Bezpośrednią przyczyną wzrostu sumy bilansowej było pozyskanie środków na rachunkach bieżących i depozytach terminowych.

A. AKTYWA

Struktura aktywów

Wyszczególnienie	2018		2019	
	tys. zł	%	tys. zł	%
Kasa, operacje z Bankiem centralnym	1 555	0,69%	1 634	0,68%
Należności od sektora finansowego	40 979	18,31%	51 736	21,51%
Należności od sektora niefinansowego	99 414	44,43%	101 066	42,01%
Należn. od sekt. inst. rząd. i samorz.	29 129	13,02%	38 705	16,08%
Udziały lub obligacje w innych jedn.	1 896	0,85%	1 896	0,79%
Papiery wartościowe	46 434	20,75%	41 607	17,29%
Aktywa trwałe	3 332	1,49%	3 118	1,30%
Pozostałe aktywa	1 039	0,46%	813	0,34%
Ogółem	223 777	100,00%	240 575	100,00%

Należności od sektora niefinansowego wzrosły w 2019 r. o 1,66%, a ich udział w sumie bilansowej, która wzrosła o 7,50%, zmalał o 2,42 p.p. Należności od sektora instytucji rządowych i samorządowych uległy zwiększeniu o 32,87%, ich udział w sumie bilansowej wzrósł o 3,06 p.p.

Istotną grupę aktywów stanowią również należności od podmiotów finansowych, których udział w aktywach netto wyniósł 21,51% (w porównaniu z 2018 r. udział zwiększył się o 3,20 p.p.). Znaczną część należności stanowią lokaty Banku w Banku Zrzeszającym. Stan lokat zdeponowanych w Banku Zrzeszającym na 31.12.2019 r. wynosił 24 977 tys. zł. (lokata do miesiąca w wysokości 18 977 tys. zł. oraz lokata 6 miesięczna w wysokości 6 000 tys. zł.).

Bank posiada również certyfikaty inwestycyjne, przekształcone z obligacji IDEON S.A. o wartości 529 tys. zł, na które utworzono 100% odpis z uwagi na trwałą utratę ich wartości.

Aktywa pracujące na koniec grudnia 2019 r. stanowiły 97,01% aktywów netto ogółem.

B. PASYWA

Według stanu na 31.12.2019 r. największy udział w strukturze pasywów stanowią zobowiązania wobec sektora niefinansowego – 82,77%, fundusze własne – 10,07% oraz zobowiązania wobec instytucji rządowych i samorządowych – 5,51%. Pozostałe pasywa to zaledwie 1,65%.

Podstawowym źródłem finansowania działalności Banku w 2019 roku były depozyty sektora niefinansowego i sektora instytucji samorządowych, które na dzień 31.12.2019 r. stanowiły 88,28% pasywów ogółem oraz fundusze własne Banku.

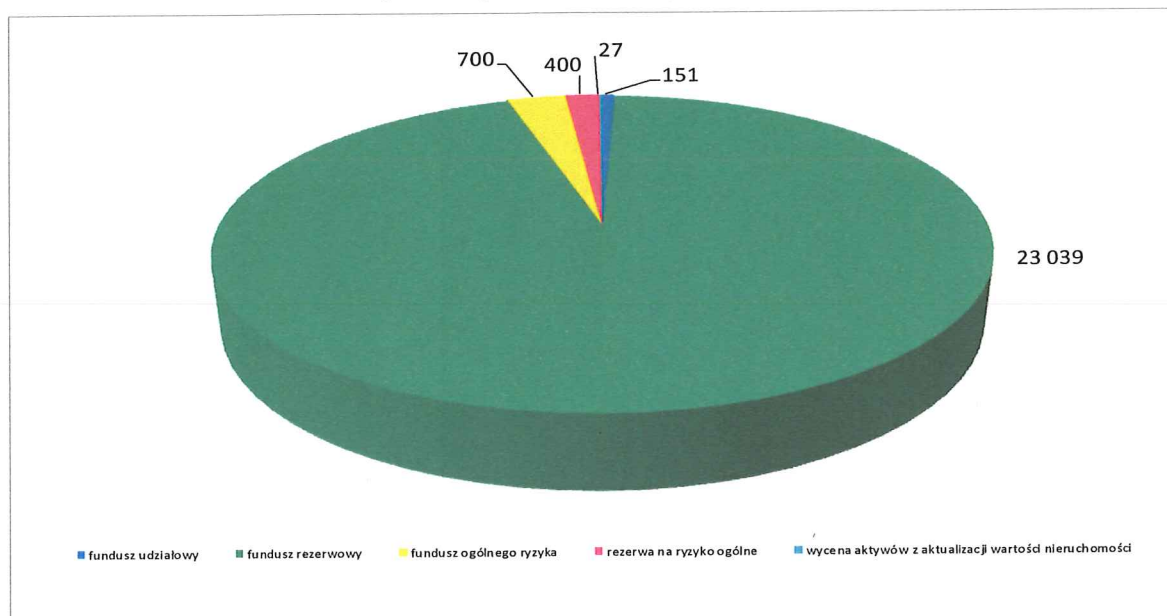

Struktura pasywów

Wyszczególnienie	2018		2019	
	tys. zł	%	tys. zł	%
Zobow. wobec sekt. finansowego	1	0,00%	0	0,00%
Zobow. wobec sekt. niefinansowego	182 345	81,49%	199 116	82,77%
Zobow. wobec sekt. budżetowego	14 875	6,65%	13 250	5,51%
Rezerwy	473	0,21%	475	0,20%
Pozostałe pasywa	1 832	0,82%	1 624	0,67%
Fundusze	22 106	9,88%	24 221	10,07%
Wynik netto roku bieżącego	2 144	0,96%	1 888	0,78%
Zysk z lat ubiegłych	0	0,00%	0	0,00%
Ogółem	223 777	100,00%	240 575	100,00%

Fundusze własne (wyliczone zgodnie z Rozporządzeniem CRR 575/2013) wyniosły 24 317 tys. zł i w stosunku do roku poprzedniego wzrosły o 9,41%. Na wzrost funduszy podstawowych, tak jak i w latach poprzednich, wpływ miało zasilenie funduszu rezerwowego z podziału nadwyżki bilansowej. W 2019 roku była to kwota 2 129,21 tys. zł.

Struktura funduszy własnych Banku w tys. zł wg stanu na 31.12.2019 r.

W strukturze funduszy własnych Banku dominuje fundusz rezerwowo w wysokości 23 039 tys. zł - udział na poziomie 94,74%. Fundusz ogólnego ryzyka bankowego stanowi 2,88% funduszy i jest to kwota 700 tys. zł. Fundusz udziałowy zamortyzowany (151 tys. zł) stanowi 0,62% funduszy własnych (udziałowcami są w 100% osoby fizyczne, głównie rolnicy indywidualni i przedsiębiorcy; na 31.12.2019 r. Bank Spółdzielczy w Łławie zrzeszał 1.475 członków, którzy posiadali 1 939 udziałów). Pozostałe fundusze stanowi rezerwa na ryzyko ogólne – 400 tys. zł (1,64%) oraz wycena aktywów z aktualizacji wartości nieruchomości – 27 tys. zł (0,11%).

III. DZIAŁALNOŚĆ KREDYTOWA

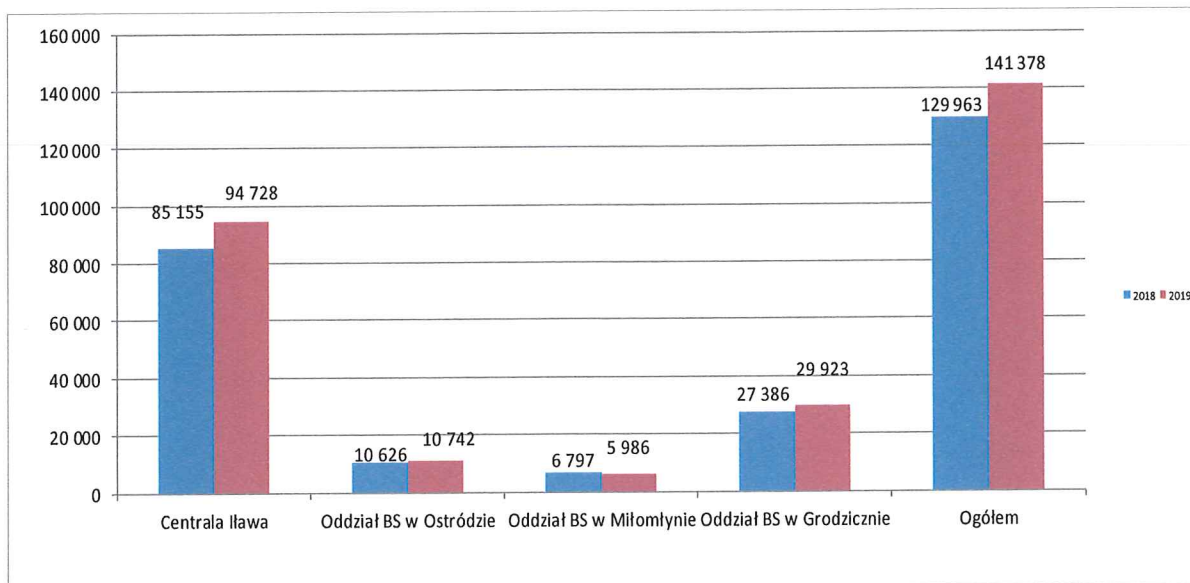
Działalność kredytowa jest potencjalnym źródłem największych zysków, ale i największego ryzyka.

Struktura obligu kredytowego ujęciu geograficznym

Nazwa Oddziału	2018		2019		Dynamika
	tys. zł	%	tys. zł	%	%
Centrala Ława	85 155	65,52%	94 728	67,00%	111,24%
Oddział BS w Ostródzie	10 626	8,18%	10 742	7,60%	101,09%
Oddział BS w Miłomłynie	6 797	5,23%	5 986	4,23%	88,07%
Oddział BS w Grodzicznie	27 386	21,07%	29 923	21,16%	109,26%
Ogółem	129 963	100,00%	141 378	100,00%	108,78%

Wartość obligu kredytowego na koniec 2019 r. osiągnęła poziom 141 378 tys. zł i była wyższa od stanu z 31.12.2018 r. o 11 415 tys. zł (8,78%) oraz od wartości planowanej o 236 tys. zł (0,16%). Powodem wzrostu obligu było w głównej mierze zwiększenie wartości kredytów dla osób prywatnych o 4 887 tys. zł., wzrost stanu kredytów dla budżetów samorządowych o 9 568 tys. zł.

Obligo kredytowe w tys. zł w latach 2018-2019 w jednostkach organizacyjnych Banku

W 2019 roku Bank udzielił łącznie 476 kredytów na kwotę 47 566 tys. zł, co w stosunku do roku poprzedniego stanowi spadek ilościowy o 8,29% przy wzroście wartościowym o 14,06%.

Kredyty udzielone

Nazwa Oddziału	2018		2019	
	ilość	tys. zł	ilość	tys. zł
Centrala Ława	239	30 949	202	32 329
Oddział BS w Ostródzie	47	4 358	52	3 511
Oddział BS w Miłomłynie	27	2 964	27	687
Oddział BS w Grodzicznie	206	11 329	195	11 040
Ogółem	519	49 600	476	47 566

[Handwritten signature]

Dominującą grupę kredytów udzielonych w 2019 r. stanowiły kredyty dla rolnictwa oraz dla budżetów samorządowych. Udział kredytów rolniczych w kredytach udzielonych ukształtował się na poziomie 55,04% (32,96% w ujęciu wartościowym) i był niższy od stanu z roku 2018 o 6,12 p.p. (o 24,60 p.p. w ujęciu wartościowym), zaś udział kredytów samorządowych w kredytach udzielonych ukształtował się na poziomie 1,68% (30,99% w ujęciu wartościowym) i był wyższy od stanu z roku 2018 o 0,91 p.p. (o 15,48 p.p. w ujęciu wartościowym),

W roku 2019 r. udzielono 2 kredyty preferencyjne inwestycyjne dla rolnictwa na kwotę 593 tys. zł. oraz 45 kredytów klęskowych na kwotę 1 876 tys.zł. W odniesieniu do roku poprzedniego udzielono o 22 kredyty więcej, w ujęciu wartościowym zanotowano wzrost o 1 473 tys. zł .

Linie kredytów preferencyjnych

Wyszczególnienie	2018		2019	
	ilość	tys. zł	ilość	tys. zł
Inwestycyjne	0	0	2	593
Urządzenie gospodarstw (MR)	0	0	0	0
Inwestycje podstawowe (IP)	0	0	0	0
Zakup gruntów (KZ i Z)	0	0	2	593
Nowe technologie (NT)	0	0	0	0
Zakup nieruchomości rolnych (GR)	0	0	0	0
Inwestycje w rolnictwie i rybactwie	0	0	0	0
Z częściową spłatą kapitału (CSK)	0	0	0	0
Obrotowe	25	996	45	1 876
Klęskowe (KL i K0)	25	996	45	1 876
Ogółem	25	996	47	2 469

W grupie kredytów komercyjnych dla rolnictwa udzielono 215 kredytów na kwotę 13 211 tys. zł. Szczegółowe zestawienie przedstawia tabela.

Kredyty komercyjne dla rolnictwa udzielone w 2019 r.

Wyszczególnienie	2018		2019	
	ilość	tys. zł	ilość	tys. zł
Zakup rzeczowych środków do prod	123	4 298	101	3 263
Rewolwingowe	0	0	0	0
Obrotowe komercyjne	21	2 070	15	2 044
Inwestycyjne komercyjne	15	1 324	4	223
W rachunku bieżącym	75	2 292	67	1 937
W rachunku bieżącym AGRO-5	32	5 755	11	1 647
Pomostowe	1	180	6	859
Inwestycyjne AGRO-20	13	2 426	6	2 516
KLH	10	940	5	721
Ogółem	290	19 285	215	13 211

Poza rolnictwem Bank kredytował również małe i średnie przedsiębiorstwa, przedsiębiorców indywidualnych oraz osoby fizyczne, a także jednostki samorządu terytorialnego.

Wartość kredytów udzielonych na działalność gospodarczą w 2019 roku wzrosła o 1 502 tys. zł (22,55%) w stosunku do roku poprzedniego. Struktura portfela kredytowego przedsiębiorców na przestrzeni ostatniego roku uległa niewielkim zmianom – udzielono więcej (w ujęciu ilościowym i wartościowym) kredytów inwestycyjnych, mniej zaś kredytów obrotowych. Dominującą grupę w dalszym ciągu stanowią kredyty w rachunku bieżącym.

Kredyty komercyjne dla przedsiębiorstw udzielone w 2019 r.

Wyszczególnienie	2018		2019	
	ilość	tys. zł	ilość	tys. zł
Kredyty przedsiębiorców indywidualnych	50	5 556	49	5 775
W rachunku bieżącym	39	3 887	39	3 637
Obrotowe	6	869	2	108
Inwestycyjne	3	590	6	1 829
Karty kredytowe	1	10	1	1
Kredytowa Linia Hipoteczna (KLH)	1	200	1	200
Kredyty przedsiębiorstw	4	1 103	9	2 386
W rachunku bieżącym	3	563	5	1 190
Obrotowe	1	540	2	385
Inwestycyjne	0	0	1	661
Kredytowa Linia Hipoteczna (KLH)	0	0	1	150
Karty kredytowe	0	0	0	0
Ogółem	54	6 659	58	8 161

W 2019 roku udzielono 143 kredyty dla osób prywatnych (spadek o 2,22% w odniesieniu do roku poprzedniego) na łączną kwotę 8 106 tys. zł. W strukturze udzielanych kredytów nastąpiły zmiany. Zanotowany został przyrost kredytów mieszkaniowych (z 5 611 tys. zł w 2018 roku do 6 098 tys. zł w 2019 roku) oraz kredytów w ROR, zmniejszeniu uległa wartość udzielonych kredytów gotówkowych i hipotecznych oraz kart kredytowych.

Kredyty komercyjne dla osób prywatnych udzielone w 2019 r.

Wyszczególnienie	2018		2019	
	ilość	tys. zł	ilość	tys. zł
Kredyty osób prywatnych	146	8 290	143	8 106
Bezpieczna gotówka	96	1 722	91	1 441
Kredyty w ROR	9	35	9	50
Mieszkaniowe	27	5 611	37	6 098
Hipoteczne	5	877	4	514
Konsolidacyjne	0	0	0	0
Karty kredytowe	9	45	2	4
Ogółem	146	8 290	143	8 106

W roku ubiegłym 4 razy odmówiono udzielenia kredytu, a w 23 przypadkach rezygnacja nastąpiła po stronie klienta.

W strukturze zadłużenia na koniec 2019 r. zmniejszeniu w porównaniu do 2018 r. uległ udział zadłużenia z tytułu kredytów preferencyjnych na korzyść udziału kredytów komercyjnych oraz dla JST.

Stan zadłużenia wg charakteru kredytów

Wyszczególnienie	2018		2019	
	tys. zł	%	tys. zł	%
Preferencyjne	17 046	13,12%	15 609	11,04%
Komercyjne	83 805	64,48%	87 089	61,60%
Jednostki samorządu terytorialnego	29 112	22,40%	38 680	27,36%
Ogółem	129 963	100,00%	141 378	100,00%

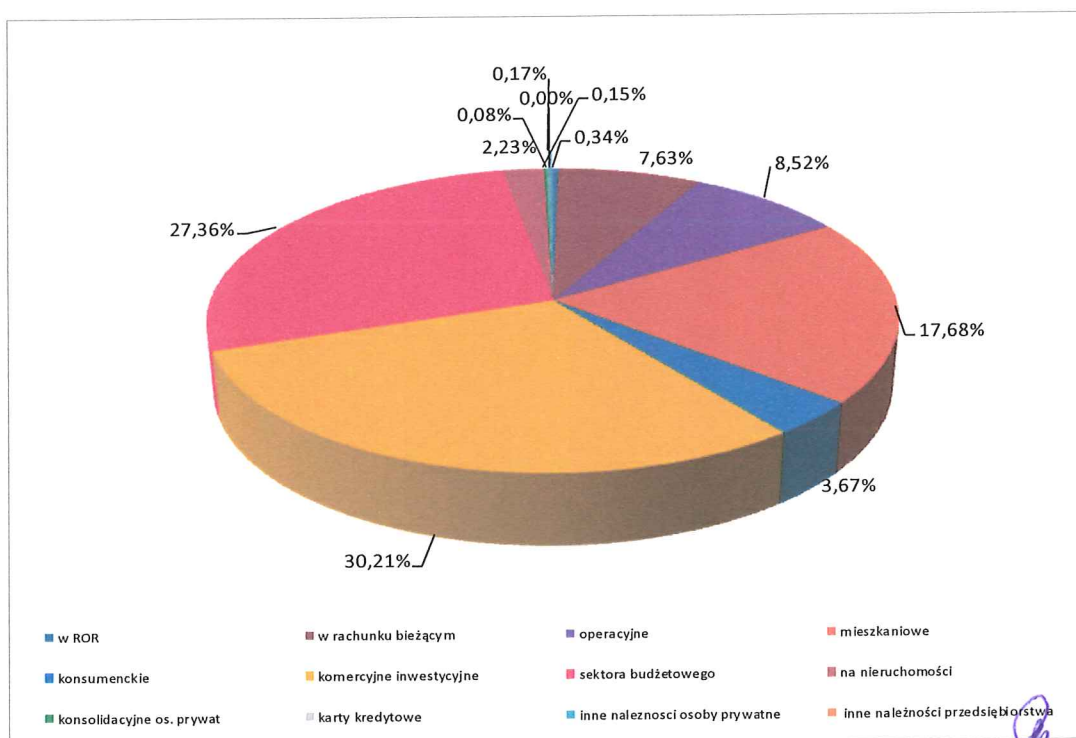
Kredyty w sytuacji normalnej i pod obserwacją stanowiły na 31.12.2019 r. 99,02% obliwa kredytowego, kredyty zagrożone 0,98%. W ciągu roku kwota należności zagrożonych uległa zmniejszeniu o 141 tys. zł.

Struktura należności zagrożonych

Wyszczególnienie	2018		2019		
	tys. zł	%	tys. zł	%	% obliwa
Należności poniżej standardu	364	23,83%	440	32,00%	0,31%
Należności wątpliwe	523	34,20%	488	35,00%	0,35%
Należności stracone	642	41,97%	458	33,00%	0,59%
Ogółem	1 528	100,00%	1 387	100,00%	0,98%

W 2019 roku Bank tworzył rezerwy celowe i odpisy aktualizujące na należności od podmiotów niefinansowych i finansowych zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami. Stan rezerw i odpisów aktualizujących na 31.12.2019r. utworzonych w Banku wyniósł 1.466,19 tys.zł., w tym: 696,42 tys.zł. rezerw, 187,80 tys.zł. odpisów na odsetki, 529,00 tys.zł. na certyfikaty inwestycyjne i 52,97 tys.zł. na pozostałe aktywa.

Struktura rodzajowa obliwa kredytowego wg stanu na 31.12.2019 r.

IV. DZIAŁALNOŚĆ DEPOZYTOWA

Podstawowym źródłem pozyskiwania środków do finansowania działalności banku są depozyty osób fizycznych, rolników, przedsiębiorców oraz budżetów (niemal 100% depozytów ogółem). Wartość bazy depozytowej Banku osiągnęła na koniec 2019 r. poziom 212 077 tys. zł i w odniesieniu do roku poprzedniego zwiększyła się o 15.109 tys. zł (7,67%). Depozyty bieżące wzrosły o 12 454 tys. zł (8,47%), depozyty terminowe wzrosły o 2 655 tys. zł (5,30%). Udział depozytów ogółem w sumie bilansowej wyniósł 88,16% wobec 87,77% w roku 2018.

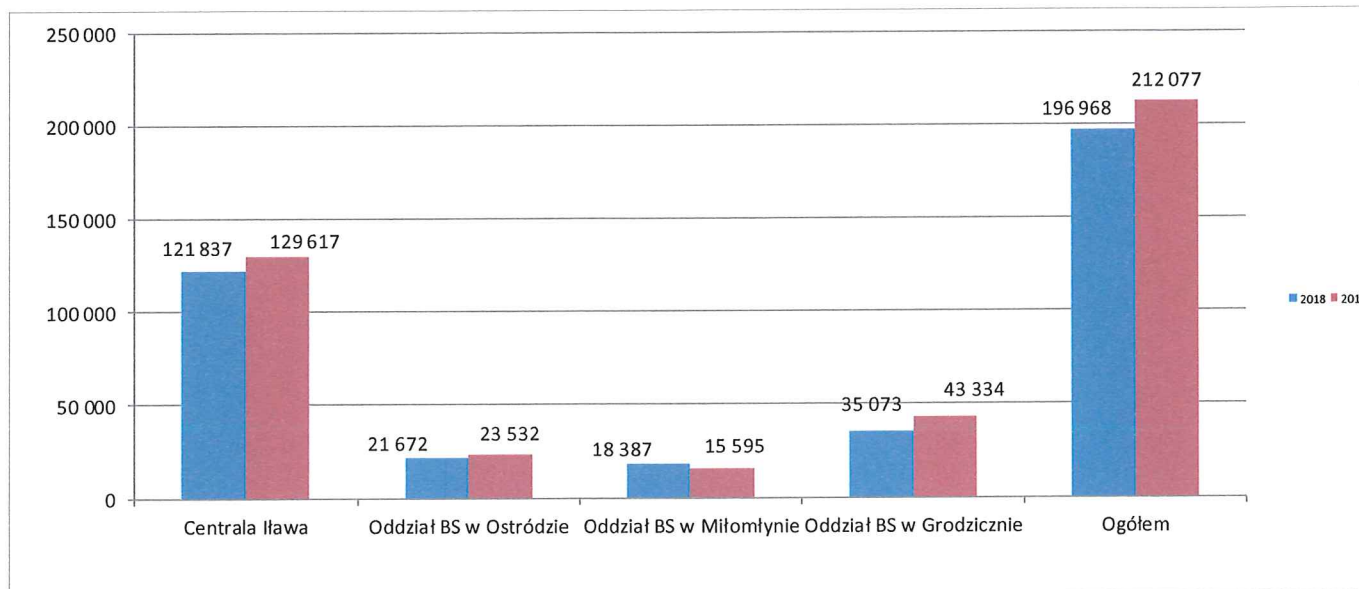
Na przyrost depozytów bieżących złożyły się przyrosty środków w grupach: rolnicy indywidualni, przedsiębiorcy indywidualni, osoby prywatne i instytucje niekomercyjne.

Struktura bazy depozytowej w ujęciu geograficznym

Nazwa Oddziału	2018		2019		Dynamika
	tys. zł	%	tys. zł	%	%
Centrala Ława	121 837	61,86%	129 617	61,12%	106,39%
Oddział BS w Ostródzie	21 672	11,00%	23 532	11,10%	108,58%
Oddział BS w Miłomłynie	18 387	9,34%	15 595	7,35%	84,81%
Oddział BS w Grodzicznie	35 073	17,81%	43 334	20,43%	123,55%
Ogółem	196 968	100,00%	212 077	100,00%	107,67%

W 2019 r. największy wzrost wartości depozytów odnotowano w Centrali w Ławie (7 780 tys. zł) oraz w Oddziale w Grodzicznie (8 261 tys. zł.)

Baza depozytowa w tys. zł w latach 2018-2019 w jednostkach organizacyjnych Banku

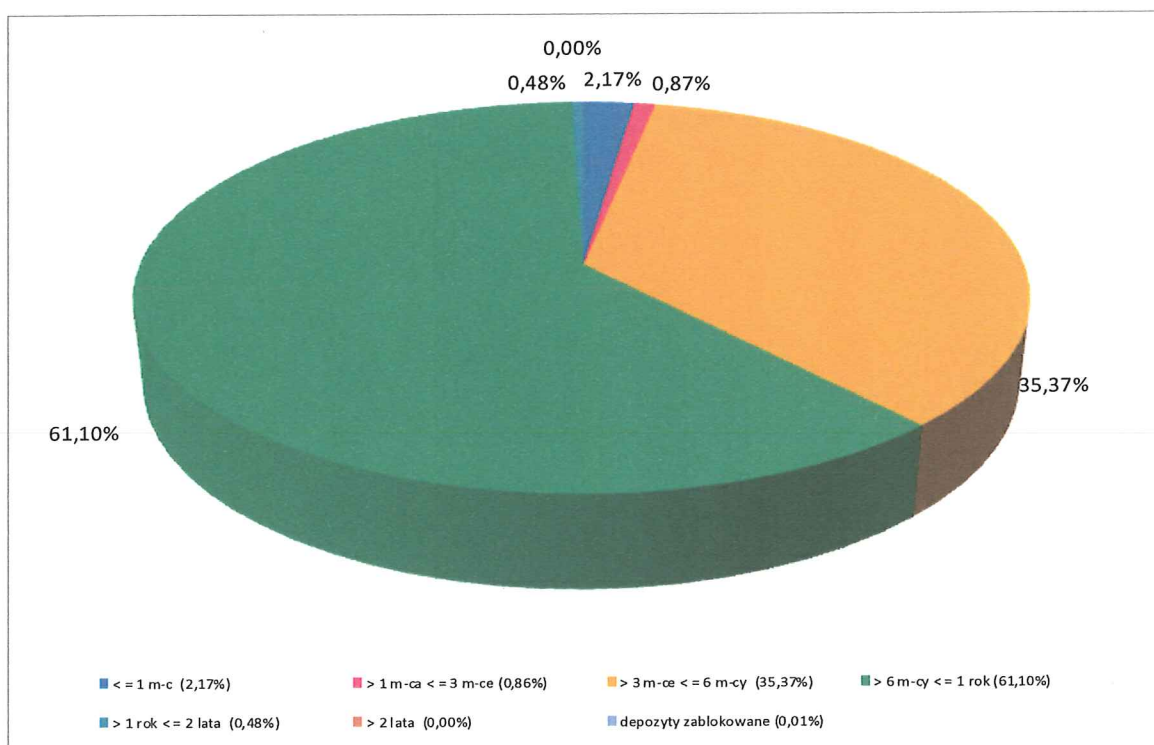
W zgromadzonych depozytach środki bieżące stanowiły 75,14%, terminowe zaś 24,86%.

W depozytach terminowych przeważają depozyty złożone na stosunkowo krótkie okresy czasu. 99,51% depozytów terminowych stanowią depozyty ulokowane na okres nie dłuższy niż 1 rok.

Depozyty sektora niefinansowego na koniec grudnia 2019 roku zanotowały wzrost w stosunku do roku poprzedniego o 16 736 tys. zł (9,19%) i osiągnęły poziom 198 828 tys. zł. Spadł stan środków instytucji rządowych i samorządowych. Depozyty tego sektora zmalały o 1 625 tys. zł (10,93%) i wyniosły 13 249 tys. zł.

W roku ubiegłym nie zaobserwowano niepokojącego wycofywania depozytów terminowych. Udział depozytów wycofanych przed terminem wymagalności w depozytach ogółem na przestrzeni 2019 roku wahał się od 0,01% w styczniu do 0,41% w październiku, wartość średnia wyniosła 0,16%. Na koniec grudnia udział depozytów wycofanych przed terminem zapadalności w depozytach ogółem wyniósł 0,28%. W stosunku do roku 2018 wartość średnia depozytów wycofanych przed terminem spadła o 0,02 pp.

Struktura depozytów terminowych na 31.12.2019 r.

V. ZATRUDNIENIE

Bank Spółdzielczy w Łławie na dzień 31.12.2019 r. zatrudniał 47 osób.

Poziom wykształcenia pracowników (liczba osób legitymujących się wykształceniem wyższym) wzrósł w ciągu roku i ukształtował się na poziomie 97,87%.

Pracownicy Banku podnosili swoje kwalifikacje również na szkoleniach. W roku ubiegłym pracownicy uczestniczyli w 57 szkoleniach. Koszt tych szkoleń (wraz z kosztami podróży i noclegu) to 66 tys. zł (w 2018 roku – 43 tys. zł).

VI. RACHUNEK WYNIKÓW

Przychody ogółem na koniec 2019 r. wyniosły 9 753 tys. zł i były wyższe od przychodów roku poprzedniego o 6,00% oraz niższe o 2,07% od przychodów planowanych. Koszty ogółem ukształtowały się na poziomie 7 381 tys. zł i były wyższe od kosztów roku 2018 o 10,24% oraz wyższe od planu o 2,70%.

Przychody odsetkowe na 31.12.2019 r. wyniosły 6 768 tys. zł. i stanowiły 69,38% przychodów ogółem oraz 97,217% przychodów odsetkowych planowanych. W porównaniu z rokiem 2018 nastąpił wzrost przychodów odsetkowych o 5,87%. Wzrost ten dotyczył wszystkich sektorów; najwyższy miał miejsce w sektorze budżetowym (21,63%).

W 2019 r. Bank poniósł koszty odsetkowe w wysokości 1 132 tys. zł, które stanowiły 95,97% kosztów planowanych przy stanie środków na rachunkach bieżących i depozytach wyższym od planowanego o 0,63%.

W kosztach odsetkowych największy udział (96,19%) stanowią koszty depozytów sektora niefinansowego, pozostałe 3,81% stanowią głównie koszty depozytów i środków na rachunkach jednostek samorządowych.

Uzyskany na 31.12.2019 r. wynik z tytułu prowizji w wysokości 1 651 tys. zł jest niższy od planowanego o 159,88 tys. zł i o 64,46 tys. zł wyższy od wyniku z tytułu prowizji uzyskanego za rok poprzedni. Przychody z prowizji finansują koszty działania Banku w 38,62%.

Zrealizowane przychody i poniesione koszty odsetkowe, wynik z tytułu prowizji, przychody z udziałów lub akcji, wynik operacji finansowych oraz wynik z pozycji wymiany ukształtowały wynik na działalności bankowej na poziomie 7 982 tys. zł. Wynik ten stanowi 105,35% wyniku na działalności bankowej roku 2018 i 96,12% wielkości planowanej na rok 2019.

Koszty działania Banku w 2019 r. ukształtowały się na poziomie 5 075 tys. zł. W odniesieniu do roku 2018 były wyższe o 437 tys. zł (9,42%), w stosunku do planu ukształtowały się na poziomie niższym o 265 tys. zł (4,96%).

Koszty amortyzacji środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych w 2019 r. osiągnęły poziom 360 tys. zł. (2018r.-295 tys. zł)

Bank Spółdzielczy w Ławie wypracował w 2019 r. zysk brutto w kwocie 2 421 tys. zł, który był niższy od wyniku osiągniętego w 2018 roku o 3,40%.

Zysk netto wyniósł 1 878 tys. zł. i był o 266 tys. zł tj. o 12,42% niższy od osiągniętego w 2018 r.

Osiągnięty wynik ukształtował wskaźniki ROA (0,82%) i ROE (8,04%) na poziomie wyższym niż przed rokiem odpowiednio o 0,10 pp oraz o 1,05 pp.

VII. CZYNNIKI RYZYKA

1. Ryzyko kredytowe

Wartość portfela kredytowego na 31.12.2019 r. wyniosła 141 378 tys. zł, co stanowiło 58,77% sumy bilansowej. Wzrost od początku roku wyniósł 11 415 tys. zł (8,78%) i był skutkiem wzrostu ekspozycji w grupach osoby prywatne oraz budżety samorządowe. Dominującą pozycję w strukturze należności kredytowych wg sektorów stanowiły należności sektora niefinansowego.

Struktura sektorowa obligacji kredytowego

Sektor	2018	2019
Finansowy	0	0
Niefinansowy	100 851	102 698
Budżetowy	29 112	38 680
Ogółem	129 963	141 378

Wśród ekspozycji obciążonych wysokim ryzykiem Bank posiadał ponadto certyfikaty inwestycyjne. Z uwagi na trwałą utratę wartości certyfikatów inwestycyjnych utworzono 100% opis z tytułu utraty wartości w wysokości 529 tys. zł.

Należności zagrożone ukształtowały się na poziomie 1 387 tys. zł (spadek na przestrzeni roku o 141 tys. zł, czyli – 9,22%) i stanowiły 0,98% obligacji kredytowego, wobec 1,17% na koniec 2018 roku.

Struktura należności zagrożonych

Wyszczególnienie	2018		2019		
	tys. zł	%	tys. zł	%	% obligacji
Należności poniżej standardu	364	23,83%	440	32,00%	0,31%
Należności wątpliwe	523	34,20%	488	35,00%	0,35%
Należności stracone	642	41,97%	458	33,00%	0,59%
Ogółem	1 528	100,00%	1 387	100,00%	0,98%

Na należności zagrożone Bank tworzył rezerwy celowe w wysokości wymaganej przepisami prawa. W 2019 roku stan rezerw uległ zwiększeniu o 123 tys. zł (21,46%).

Struktura rezerw na należności zagrożone

Wyszczególnienie	2018		2019	
	tys. zł	%	tys. zł	%
Należności poniżej standardu	10	1,72%	32	4,53%
Należności wątpliwe	259	45,25%	209	30,06%
Należności stracone	304	53,03%	456	65,42%
Ogółem	573	100,00%	696	100,01%

Bank dokonywał analizy poziomu należności odzyskiwanych w wyniku działań windykacyjnych i restrukturyzacyjnych w podziale na rodzaje kredytobiorców, kredytów i zabezpieczeń. W wyniku działań windykacyjnych i restrukturyzacyjnych w 2019 roku odzyskano łącznie 396 tys. zł.

W 2019 roku detaliczne ekspozycje kredytowe spadły o 19 tys. zł i osiągnęły poziom 3.375 tys. zł, co stanowiło 2,39% kredytów ogółem. Detaliczne ekspozycje kredytowe w sytuacji zagrożonej wyniosły na koniec 2019 roku 86 tys. zł, natomiast wskaźnik jakości detalicznych ekspozycji kredytowych ukształtował się na dobrym poziomie i wyniósł 2,56% (niższy od wskaźnika z roku poprzedniego o 1,49 pp). Rezerwy celowe utworzono w wysokości 86 tys. zł. (w tym rezerwa dotycząca naliczonych odsetek – 12 tys. zł).

W Banku dokonywana jest ponadto analiza koncentracji zaangażowań pod względem kapitałowym, podmiotowym, branżowym, zabezpieczeń.

Wyniki monitoringu prezentuje poniższa Tabela.

Limity koncentracji portfela kredytowego

Wyszczególnienie	2019	
	Wykonanie	Limit
Podstawowe limity portfela		
Kredyty i pożyczki - wartość bilansowa / Aktywa - wartość bilansowa	55,72	max 70
Kredyty preferencyjne - wartość brutto / Kredyty i pożyczki - wartość brutto	11,04	max 50
"Duże" zaangażowania (>10% kapitału uznanego) / Kredyty i pożyczki - wartość brutto	6,59	max 25
"Duże" zaangażowania (>10% kapitału uznanego) (udział w kapitale uznanym)	38,30	max 150
Kredyty i pożyczki zagrożone - wartość brutto / Kredyty i pożyczki - wartość brutto	0,98	max 2
Udział detalicznych ekspozycji kredytowych w kapitale uznanym	15,27	max 25
Wskaźniki koncentracji w instrument finansowy (udział w kapitale uznanym)		
Kredyty obrotowe	199,20	max 250
Kredyty w rachunku bieżącym	43,97	max 100
Kredyty inwestycyjne o terminie zapadalności powyżej 10 lat	21,85	max 50
Kredyty inwestycyjne o terminie zapadalności do 10 lat	150,83	max 250
Kredyty na cele konsumpcyjne	22,51	max 50
Kredyty na nieruchomości mieszkaniowe	116,80	max 150
Kredyty na nieruchomości komercyjne	12,97	max 100
Wskaźniki koncentracji w branży (udział w kapitale uznanym)		
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	244,86	max 400
Górnictwo i wydobywanie	0,21	max 50
Przetwórstwo przemysłowe	3,28	max 50
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	0,00	max 50
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	0,73	max 50
Budownictwo	10,44	max 50
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	18,15	max 50
Transport i gospodarka magazynowa	1,05	max 50
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	1,37	max 50
Informacja i komunikacja	0,00	max 50
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	0,00	max 50
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	2,82	max 50
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	0,07	max 50
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	0,18	max 50
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe	158,00	max 200
Edukacja	0,00	max 50
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	0,85	max 50
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	0,91	max 50
Pozostała działalność usługowa	0,00	max 50
Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa	0,00	max 50
Organizacje i zespoły eksterytorialne	0,00	max 50
Limity ograniczające ryzyko działalności Banku dla zaangażowania w obligacje lub inne papiery wartościowe (udział w kapitale uznanym)		
Łączne zaangażowanie w jeden podmiot	0,00	max 10
Wartość zakupionych papierów wartościowych	0,00	max 40
Limity łącznych koncentracji zaangażowań wobec podmiotów wynikające z Rozporządzenia UE i Ustawy		
Limit A	13,56	max 25
Limit B	7,78	max 25
Limit C	10,10	max 25
Limity znacznych zaangażowań kapitałowych Banku		
Limit Ia	0,00	max 15
Limit Ib	0,00	max 60
Limity zaangażowań kapitałowych Banku w podmioty sektora finansowego		
Limit IIa	0,20	max 10
Limit IIb	7,78	max 10

Do szacowania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego Bank stosuje metodę standardową. Kwota aktywów ujętych w analizie wyniosła 251 882,15 tys. zł (241 070,66 tys. zł – aktywa bilansowe, 10 811,49 tys. zł – zobowiązania pozabilansowe udzielone). Struktura aktywów wg wag ryzyka na 31 grudzień 2019 r. przedstawiała się następująco:

– waga ryzyka 0% -	94 889,99 tys. zł,
– waga ryzyka 20% -	38 643,55 tys. zł,
– waga ryzyka 50% -	241,61 tys. zł,
– waga ryzyka 75% -	19 988,14 tys. zł,
– waga ryzyka 100% -	97 779,39 tys. zł,
– waga ryzyka 150% -	7,42 tys. zł,
– waga ryzyka 250% -	332,05 tys. zł.

Średnia waga ryzyka 74,41%, kwota ważona 99 344,70 tys. zł. Na podstawie wyliczeń (wielkość ważona * 0,08) kwota wymogu kapitałowego wyniosła 7 947,58 tys. zł.

Kwota wymogu kapitałowego na ryzyko kredytowe w odniesieniu do funduszy własnych stanowi 32,68% funduszy, co oznacza, że limit na ryzyko kredytowe przyjęty na poziomie 55,00% nie został przekroczony.

2. Ryzyko operacyjne

Bank w 2019 roku w okresach kwartalnych monitorował poziom ryzyka operacyjnego. Sprawozdania z oceny ryzyka operacyjnego Banku obejmowały informację o wynikach samooceny ryzyka procesów kluczowych występujących w Banku, wyniki analizy macierzy bazylejskiej w ramach występujących w Banku linii biznesowych, informację o liczbie incydentów i zdarzeń operacyjnych zarejestrowanych w rejestrach wewnętrznych i zewnętrznych, informację o istotnych zdarzeniach operacyjnych, omówienie wartości Kluczowych wskaźników Ryzyka Operacyjnego, informację o wysokości wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka operacyjnego metodą BIA oraz „apetytu na ryzyko”.

W 2019 roku właściciele procesów dokonali samooceny ryzyka procesów kluczowych występujących w Banku. Z analizy arkuszy samooceny obowiązującej w 2019 roku wynika, iż:

- Definiowanie długookresowej strategii Banku - większość czynników wskazuje na niskie i umiarkowane ryzyko. Wysokie ryzyko dotyczy systemów informatycznych i bezpieczeństwa informacyjnego oraz czynnika ludzkiego,
- Tworzenie polityk - ten proces obarczony jest niskim i umiarkowanym ryzykiem,
- Proces średnio- i krótkoterminowego planowania finansowego - większość czynników wskazuje na niskie i umiarkowane ryzyko. Wysokie ryzyko dotyczy systemów informatycznych i bezpieczeństwa informacyjnego oraz czynnika ludzkiego,
- Proces rozliczeń (usługi płatnicze, obrót gotówkowy) - ten proces obarczony jest niskim i umiarkowanym ryzykiem,
- Ewidencja księgowo-podatkowa - większość czynników wskazuje na niskie i umiarkowane ryzyko. Wysokie ryzyko dotyczy systemów informatycznych i bezpieczeństwa informacyjnego oraz czynnika ludzkiego,
- Wycena aktywów i zabezpieczeń - większość czynników wskazuje na niskie i umiarkowane ryzyko. Wysokie ryzyko dotyczy systemów informatycznych i bezpieczeństwa informacyjnego oraz czynnika ludzkiego,
- Wycena pasywów - większość czynników wskazuje na niskie i umiarkowane ryzyko. Wysokie ryzyko dotyczy systemów informatycznych i bezpieczeństwa informacyjnego oraz czynnika ludzkiego,

- Operacje walutowe - większość czynników wskazuje na niskie i umiarkowane ryzyko. Wysokie ryzyko dotyczy systemów informatycznych i bezpieczeństwa informacyjnego oraz czynnika ludzkiego,
- Sprawozdawczość finansowa - większość czynników wskazuje na niskie i umiarkowane ryzyko. Wysokie ryzyko dotyczy czynnika ludzkiego, systemów informatycznych, przewidywalnych i nieprzewidywalnych zdarzeń zewnętrznych oraz bezpieczeństwa informacyjnego,
- Sprawozdawczość obowiązkowa - większość czynników wskazuje na niskie i umiarkowane ryzyko. Wysokie ryzyko dotyczy czynnika ludzkiego, systemów informatycznych, przewidywalnych i nieprzewidywalnych zdarzeń zewnętrznych oraz bezpieczeństwa informacyjnego,
- Sprawozdawczość zarządcza - większość czynników wskazuje na niskie i umiarkowane ryzyko. Wysokie ryzyko dotyczy systemów informatycznych oraz nieprzewidywalnych zdarzeń zewnętrznych,
- Proces udzielania kredytów - większość czynników wskazuje na niskie i umiarkowane ryzyko. Wysokie ryzyko dotyczy czynnika ludzkiego,
- Monitorowanie koncentracji ekspozycji kredytowych (w tym duże zaangażowania, zaangażowania osób wewnętrznych i powiązanych, podmiotowe, branżowe, produktowe, w zabezpieczeniach, w instrumenty finansowe) - ten proces obciążony jest niskim i umiarkowanym ryzykiem,
- Monitoring kredytowy - większość czynników wskazuje na niskie i umiarkowane ryzyko. Wysokie ryzyko dotyczy czynnika ludzkiego,
- Klasyfikacja i tworzenie rezerw - większość czynników wskazuje na niskie i umiarkowane ryzyko. Wysokie ryzyko dotyczy czynnika ludzkiego,
- Windykacja - większość czynników wskazuje na niskie i umiarkowane ryzyko. Wysokie ryzyko dotyczy czynnika ludzkiego,
- Inwestycje finansowe (papiery wartościowe, certyfikaty, lokaty międzybankowe, instrumenty zabezpieczające) - ten proces obciążony jest niskim ryzykiem, jedynie dokumentacja zewnętrzna stanowi ryzyko umiarkowane,
- Pozyskiwanie depozytów - większość czynników wskazuje na niskie i umiarkowane ryzyko. Wysokie ryzyko dotyczy czynnika ludzkiego,
- Pozyskiwanie kapitałów - ten proces obciążony jest niskim ryzykiem. Umiarkowanym ryzyko dotyczy czynnika ludzkiego,
- Zarządzanie pozostałymi istotnymi ryzykami (operacyjne, płynność, rynkowe, inne uznane za istotne) - większość czynników wskazuje na niskie i umiarkowane ryzyko. Wysokie ryzyko dotyczy czynnika ludzkiego oraz przewidywalnych i nieprzewidywalnych zdarzeń zewnętrznych,
- Obsługa klienta w placówkach Banku - ten proces obciążony jest niskim i umiarkowanym ryzykiem,
- Zarządzanie ryzykiem braku zgodności - większość czynników wskazuje na niskie i umiarkowane ryzyko. Wysokie ryzyko dotyczy dokumentacji zewnętrznej i wewnętrznej, czynnika ludzkiego, przewidywalnych zdarzeń zewnętrznych oraz systemów informatycznych,
- Przeciwdziałanie praniu brudnych pieniędzy - ten proces obciążony jest niskim i umiarkowanym ryzykiem,
- Zapewnienie bezpieczeństwa informacji - większość czynników wskazuje na niskie i umiarkowane ryzyko. Wysokie ryzyko dotyczy czynnika ludzkiego oraz przewidywalnych zdarzeń zewnętrznych,
- Zapewnienie ciągłości działania - większość czynników wskazuje na niskie i umiarkowane ryzyko. Wysokie ryzyko dotyczy czynnika ludzkiego, systemów informatycznych oraz zlecenia czynności firmie zewnętrznej.

- Administracja i Kadry – większość czynników wskazuje na niskie i umiarkowane ryzyko. Wysokie ryzyko dotyczy czynnika ludzkiego, systemów informatycznych oraz zlecenia czynności firmie zewnętrznej.

Bank sporządzał zestawienia strat bezpośrednich i potencjalnych z tytułu ryzyka operacyjnego w układzie tzw. macierzy bazylejskiej tj. kombinacji linii biznesowych i rodzajów ryzyka. Na podstawie analizy macierzy bazylejskiej na koniec analizowanego okresu największe straty Bank poniósł w ramach linii „Płatności i rozliczenia”. Szczegółowej analizie zostały poddane zdarzenia, których częstotliwość była najwyższa. Procesami kluczowymi obciążonymi największym ryzykiem operacyjnym w Banku są:

- ewidencja księgowo-podatkowa,
- wycena aktywów i pasywów,
- sprawozdawczość zarządcza,
- definiowanie długookresowej strategii Banku,
- procesy średnio- i krótkoterminowego planowania finansowego,
- operacje walutowe

natomiast procesami kluczowymi obciążonymi najmniejszym ryzykiem operacyjnym były:

- tworzenie polityk,
- inwestycje finansowe,
- pozyskiwanie kapitałów.

Ze sporządzonej mapy ryzyka wynika, iż większość obszarów i rodzajów zagrożenia generuje niskie lub umiarkowane ryzyko (ryzyko w ujęciu całościowym jest na niskim poziomie). Wysokie ryzyko generowane jest w obszarze „Procesy i systemy” oraz „Ludzie”.

W 2019 roku nie wystąpiły istotne zdarzenia operacyjne.

Do pomiaru ryzyka operacyjnego służyły kluczowe wskaźniki ryzyka operacyjnego (KRI). Wartości graniczne poszczególnych KRI w 2019 roku przedstawiały się następująco:

- KRI I dotyczący błędów w realizacji transakcji z ustalonym limitem 1 (max 20), limitem 2 (max 40),
- KRI II dotyczący liczby różnic kasowych z ustalonym limitem 1 (max 40), limitem 2 (max 50),
- KRI III dotyczący awarii systemów teleinformatycznych z ustalonym limitem 1 (max 10), limitem 2 (max 15),
- KRI IV dotyczący rotacji zasobów kadrowych z ustalonym limitem 1 (max 5,00%), limitem 2 (max 10,00%),
- KRI V dotyczący stażu pracy pracowników z ustalonym limitem 1 (min 15), limitem 2 (min 10),
- KRI VI dotyczący maksymalnego apetytu na ryzyko strat ryzyka operacyjnego spowodowanego skutkami incydentów bezpieczeństwa związanymi ze świadczeniem usług płatniczych z ustalonym limitem 1 (max 5 tys.zł.) i limitem 2 (max 10 tys.zł.).

Wartości wskaźników: KRI I, KRI II, KRI III oraz KRI VI osiągnięte przez Bank w 2019 roku kształtowały się na akceptowanym poziomie. Wskaźnik KRI V dotyczący stażu pracy pracowników utrzymywał poziom podwyższony w I, II kwartale 2019r.

Wymóg kapitałowy szacowany metodą BIA wyniósł 1.097,13 tys. zł, zaś „Apetyt na ryzyko” określony w Strategii Banku jako 10% funduszy Banku wyniósł 2.434 tys. zł. Wymóg kapitałowy był wystarczający.

3. Ryzyko płynności

Ryzyko płynności na koniec 2019 roku ukształtowało się na niskim poziomie zarówno w zakresie stabilności bazy depozytowej, jak i wskaźników utrzymania płynności.

Baza depozytowa charakteryzowała się wysokim poziomem stabilności. Depozyty ogółem w 2019 roku wzrosły o 7,67%, wskaźnik osadu depozytów spadł na przestrzeni roku o 6,15 pp do poziomu 82,59%, depozyty zerwane przed terminem na koniec roku stanowiły 0,27% wartości bazy depozytowej, udział największych deponentów w depozytach ogółem na koniec roku ukształtował się na poziomie 12,52%, wartość depozytów osób powiązanych stanowiła 0,36% depozytów ogółem.

Nie stwierdzono przekroczenia żadnego limitu ograniczającego ryzyko płynności Banku.

Limity ograniczające ryzyko płynności

Wyszczególnienie	2019	
	Wykonanie	Limit
Wskaźniki płynności		
Do 1 miesiąca	1,97	min 1,0
Do 3 miesięcy	2,00	min 1,0
Do 6 miesięcy	2,16	min 1,0
Do 1 roku	2,26	min 0,9
Do 3 lat	2,84	min 0,9
Do 5 lat	3,15	min 0,9
Do 10 lat	0,86	min 0,8
Do 20 lat	0,94	min 0,9
Powyżej 20 lat	0,97	min 0,9
LCR	926,34	min 100
Wskaźniki zabezpieczenia płynności		
Aktywa płynne / Aktywa netto	34,11	min 20
Aktywa płynne / Depozyty niestabilne (ponad osad)	199,86	min 100
Aktywa płynne / Zobowiązania pozabilansowe udzielone	799,78	min 200
Kredyty netto / Aktywa netto	57,99	max 70
Zobowiązania pozabilansowe udzielone / Aktywa netto	4,26	max 10
Wskaźniki stabilności bazy depozytowej		
Depozyty stabilne / Aktywa netto	71,10	min 50
Najwięksi deponenci / Depozyty ogółem	12,53	max 25
Wskaźnik osadu ogółem	82,59	min 60
Wskaźniki finansowania aktywów		
Kredyty i zobowiązania pozabilansowe / Depozyty	71,40	max 90
Aktywa trwałe netto / Fundusze własne	12,72	max 35
Kredyty netto / (Depozyty stabilne + fundusze własne)	81,57	max 100

Zagrożeń nie wykazała analiza w zakresie planów awaryjnych:

- zestawienie wypływu środków pieniężnych oraz możliwości pozyskania środków w przypadku wprowadzenia planu awaryjnego przy założeniu wycofania depozytów w wysokości 20%, wykazuje nadwyżkę w wysokości 39 000 tys. zł, co zapewnia wypłacalność finansową Banku,
- stopień zabezpieczenia zobowiązań banku w przypadku wprowadzenia planu awaryjnego uwidacznia, iż Bank jest w stanie w ciągu 7 dni pozyskać środki w wysokości 82 000 tys. zł, co pozwoliłoby na wypłatę 38,69% posiadanej bazy depozytowej. Pozyskane środki pokryłyby 51,48% posiadanych zobowiązań bieżących Banku,
- maksymalny czas obsługi klientów w przypadku różnej dynamiki wypływu środków w sytuacji kryzysowej wykazuje, iż Bank przy normalnej działalności regulowałby

swoje zobowiązania zarówno gotówkowo, jak i bezgotówkowo przez 11 dni roboczych.

4. Ryzyko rynkowe w tym ryzyko stopy procentowej i ryzyko walutowe

Ryzyko stopy procentowej

Na koniec 2019 roku aktywa oprocentowane wyniosły 236 703 tys. zł i wzrosły o 9,71% od początku roku. Pasywa oprocentowane wyniosły 212 077 tys. zł i wzrosły o 7,67%. Nadwyżka aktywów nad pasywami oprocentowanymi wynosi 24 626 tys. zł, co daje wskaźnik relacji aktywów do pasywów na poziomie 111,60%. Aktywa z oprocentowaniem zmiennym stanowiły 68,8% aktywów oprocentowanych, pasywa 92,3% pasywów oprocentowanych.

W strukturze aktywów 24,70% stanowią aktywa uzależnione od oprocentowania redyskonta weksli, 74,10% od stawki WIBOR/WIBID, a 1,20% aktywa uzależnione od oprocentowania ustalanego Decyzją Zarządu. W pasywach środki z oprocentowaniem zależnym od stawek rynkowych stanowią 5,90%, a 94,10% pasywów oprocentowanych zależy od Decyzji Zarządu. W grupie tej 97,60% stanowią depozyty z oprocentowaniem poniżej 2%.

Skala narażenia Banku z tytułu ryzyka stopy procentowej jest stosunkowo wysoka. Spadek wyniku odsetkowego przy spadku stóp procentowych o 1 p.p. dla aktywów oraz 0,35 p.p. dla pasywów wynosi 1 657,80 tys. zł. W sytuacji obniżenia stóp procentowych o 2 pp (warunki skrajne) spadek wyniku odsetkowego kształtuje się na poziomie 3 376 tys. zł, co stanowiło 13,90% funduszy własnych Banku.

Pomimo wysokiego poziomu ryzyka, limity nie przekroczyły akceptowalnego poziomu.

Limity ograniczające ryzyko stopy procentowej

Wyszczególnienie	2019	
	Wykonanie	Limit
Limit wskaźnika luki niedopasowania do 12 m-cy (luka ważona) - z wyłączeniem aktywów/pasywów z oprocentowaniem poniżej 1%	59,40	max 65
Limit wskaźnika luki niedopasowania do 12 m-cy (luka ważona) - z wyłączeniem aktywów/pasywów z oprocentowaniem poniżej 0,05%	57,00	max 65
Limit na zmianę wyniku odsetkowego z tyt. ryzyka przeszacowania i bazowego w relacji do funduszy własnych [+/- 200 p.b.]	13,90	max 15
Limit na zmianę wyniku odsetkowego z tyt. ryzyka bazowego w relacji do funduszy własnych	2,20	max 5
Limit na zmianę wartości ekonomicznej banku w relacji do funduszy	0,14	max 3
Limit na zmianę wyniku odsetkowego z tyt. ryzyka przeszacowania w relacji do wyniku odsetkowego [+/- 100 p.b.]	9,60	max 10
Udział aktywów walutowych w sumie bilansowej	0,49	max 5
Udział pasywów walutowych w sumie bilansowej	0,48	max 5
Poziom zobowiązań pozabilansowych z tytułu niewykorzystanych linii kredytowych (udział w aktywach oprocentowanych)	4,30	max 15
Udział kredytów spłacanych przed terminem w sumie kredytów w	0,02	max 2
Udział depozytów zerwanych przed terminem w depozytach ogółem	0,28	max 2

Ryzyko walutowe

Ryzyko walutowe w Banku jest niskie. Skala prowadzonej działalności walutowej jest niewielka. Bank nie udziela kredytów w innych walutach niż PLN.

Bank dążąc do minimalizacji ryzyka walutowego, nie pozostawia celowo otwartych pozycji walutowych. Po zawarciu transakcji takich jak: realizacja polecenia wypłaty za granicę, czy przewalutowanie bezgotówkowe na bieżąco dokonywane są transakcje kupna

bądź sprzedaży danej waluty za pośrednictwem Banku Zrzeszającego. Zarządzanie ryzykiem ocenia się jako dostosowane do obecnej skali działalności walutowej, złożoności operacji i poziomu podejmowanego ryzyka. Zarządzanie ryzykiem związane jest głównie z monitorowaniem poziomu otwartych pozycji walutowych i ograniczeniem poziomu ryzyka poprzez przeprowadzenie operacji z Bankiem Zrzeszającym.

Na dzień 31.12.2019r. wielkości pozycji walutowej indywidualnej wynosiły:

- dla waluty EUR – pozycja walutowa długa 3,78 tys. EUR (16,10 tys. zł)
- dla waluty GBP – pozycja walutowa długa 2,28 tys. GBP (11,35 tys. zł)
- dla waluty USD – pozycja walutowa krótka 0,00 tys. USD (0,00 tys. zł)

Wartość bezwzględna całkowitej pozycji walutowej wyliczona jako suma dłużych (dodatnich) pozycji walutowych dla poszczególnych walut obcych (wyższa z sum co do wartości bezwzględnej) wyniosła 27,45 tys. zł.

Wielkość całkowitej pozycji walutowej nie powoduje konieczności tworzenia wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka walutowego oraz nie wywiera znaczącego wpływu na pozostałe ryzyka bankowe. Ustanowione limity ograniczające ryzyko walutowe nie zostały przekroczone. Na dzień 31 grudnia 2019r. wynik z pozycji wymiany wyniósł 61,01 tys. zł.

Biorąc pod uwagę nieznaczny udział środków walutowych w aktywach i pasywach Banku, ewentualne obniżenie wartości pozycji bilansu związane ze zmianami poziomu kursów walut nie stanowi zagrożenia dla działalności Banku.

Udział aktywów walutowych w sumie bilansowej

	Stan w EUR	Stan w przeliczeniu na PLN	% udział w sumie bilansowej	Stan w GBP	Stan w przeliczeniu na PLN	% udział w sumie bilansowej	Stan w USD	Stan w przeliczeniu na PLN	% udział w sumie bilansowej
Stan kasy	7 330,00	31 217,00	0,01	750,00	3 741,23	0,00	2 853,00	10 849,10	0,00
Rachunek bieżący w BPS	222 986,16	949 653,46	0,39	20 324,92	101 386,80	0,04	23 185,54	88 167,65	0,04
Lokaty terminowe O/N w BPS	-	-	0,00	-	-	0,00	-	-	0,00
Lokaty terminowe pozostałe w BPS	-	-	0,00	-	-	0,00	-	-	0,00
Odsetki od lokat O/N w BPS	-	-	0,00	-	-	0,00	-	-	0,00
Odsetki od lokat term. pozost.w BPS	-	-	0,00	-	-	0,00	-	-	0,00
Pozostałe aktywa	-	-	0,00	-	-	0,00	-	-	0,00
razem aktywa w walutach	230 316,16	980 870,46	0,41	21 074,92	105 128,03	0,04	26 038,54	99 016,75	0,04
Suma bilansowa		240 544 340,16			240 544 340,16			240 544 340,16	

Udział pasywów walutowych w sumie bilansowej

	Stan w EUR	Stan w przeliczeniu na PLN	% udział w sumie bilansowej	Stan w GBP	Stan w przeliczeniu na PLN	% udział w sumie bilansowej	Stan w USD	Stan w przeliczeniu na PLN	% udział w sumie bilansowej
Rachunki bieżące i avista	75 801,12	322 821,81	0,13	18 798,88	93 774,45	0,04	26 045,47	99 043,11	0,04
Depozyty terminowe	150 734,55	641 948,30	0,27	-	-	0,00	-	-	0,00
razem pasywa w walutach	226 535,67	964 770,11	0,40	18 798,88	93 774,45	0,04	26 045,47	99 043,11	0,04
Suma bilansowa		240 544 340,16			240 544 340,16			240 544 340,16	

kursy walut na 31.12.2019r.: USD – 3,7977; EUR – 4,2585; GBP – 4,9971

5. Ryzyko braku zgodności

Bank dokonuje okresowej analizy zdarzeń z zakresu ryzyka braku zgodności. Ocena obejmuje dwa podstawowe aspekty ryzyka – ryzyko hipotetyczne (informacje o zmianie profilu ryzyka, nowe przepisy prawne o istotnym oddziaływaniu na Bank) oraz ryzyko historyczne (podsumowanie wszystkich naruszeń compliance, które wystąpiły w okresie

objętym raportem; rekomendowane środki naprawcze; ocenę skutków rekomendowanych środków naprawczych, które były wydawane na bieżąco lub zawarte w poprzednim raporcie).

Na podstawie dokonanych analiz nie stwierdzono znacznego pogorszenia profilu ryzyka braku zgodności z uwagi na ryzyko historyczne. Niektóre mechanizmy zabezpieczające ryzyko wymagają zwiększenia efektywności (m. in. nadzór przełożonego, przegląd procedury).

Bank realizował ponadto niezbędne zadania związane z wdrożeniem i poprawnym stosowaniem nowych/zmienianych przepisów:

- uczestnictwo w szkoleniach kadry kierowniczej i pracowników kształtujące świadomość istnienia ryzyka braku zgodności w zakresie objętym nowymi przepisami,
- pozyskiwanie dokumentów wzorcowych udostępnianych przez BZ,
- sporządzenie i weryfikacja projektów regulacji wewnętrznych lub dbałość o uzyskanie odpowiednich opinii prawnych w celu uzyskania zgodności z zewnętrznymi przepisami prawa, a także regulacjami nadzorczymi, jak również zapobieganie występowaniu zapisów, które mogłyby wygenerować naruszenie zgodności,
- przeglądy zarządcze procesów i procedur wewnętrznych związane z wdrożeniem regulacji wewnętrznych dotyczących nowych przepisów, a objęte odpowiednimi harmonogramami wdrożenia w Banku.

6. Ryzyko wyniku finansowego

Na koniec 2019 roku Bank osiągnął wynik finansowy brutto na poziomie 2.421 tys. zł, który był niższy od wyniku osiągniętego w 2018 roku o 3,39% oraz o 13,79% od wyniku planowanego. Zysk netto wyniósł 1 878 tys. zł. i był o 266 tys. zł tj. o 12,42% niższy od osiągniętego w 2018 r. i niższy o 15,15% od wyniku planowanego.

Zgodnie z przyjętą metodą dokonano zestawienia wyniku finansowego zaplanowanego i wykonanego, stwierdza się, że została przekroczona 5,00% rozbieżność graniczna in minus (15,15% in minus). W związku z zaistniałą sytuacją wystąpiła konieczność tworzenia wymogu kapitałowego w kwocie 325,38 tys. zł.

7. Ryzyko warunków skrajnych

Na bazie przeprowadzonych w okresach rocznych testów warunków skrajnych stwierdzono, że obszarem najbardziej narażonym na straty w sytuacji wystąpienia warunków skrajnych w 2019 roku jest obszar ryzyka kredytowego i koncentracji. Najmniej natomiast obszar ryzyka operacyjnego.

W wyniku przeprowadzonych testów stwierdzono spadek współczynnika wypłacalności poniżej wymaganego poziomu minimalnego (13,25% w 2018 i 13,50% w 2019 roku). Sytuacja ta wiązała się z koniecznością pozyskania dodatkowego finansowania. Koszt tego tytułu w 2018 roku oszacowano na 747 tys. zł, w 2019 roku na 855 tys. zł.

Koszt pozyskania funduszy własnych w sytuacji skrajnej osiągnął w 2018 roku poziom 3,67%, w 2019 roku 3,94% funduszy własnych. Poziom zagrożenia w sytuacji wystąpienia warunków skrajnych należy uznać za niski i nie wykazujący istotnych zmian na przestrzeni analizowanych lat.

8. Adekwatność kapitałowa

Na dzień 31.12.2019 r. wymogi kapitałowe z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka, które na podstawie przeprowadzonych analiz zostały uznane w Banku za istotne i dla których wyznacza się wymogi kapitałowe przedstawiały się następująco:

Filar I:	
– Ryzyko kredytowe	7 948 tys. zł
– Ryzyko operacyjne	1 097 tys. zł
Filar II:	
– Ryzyko stopy procentowej	546 tys. zł
– Ryzyko wyniku finansowego	325 tys. zł
– Redukcja wymogu z tytułu jakości portfela kredytowego	533 tys. zł
Kapitał wewnętrzny	9 383 tys. zł
Fundusze własne	24 317 tys. zł
Wymóg kapitałowy ogółem jako % funduszy	38,59%
Współczynnik podstawowy Tier I	21,15%
Współczynnik Tier I	21,15%
Łączny współczynnik kapitałowy	21,51%

Dla pozostałych rodzajów ryzyka zidentyfikowanych w działalności Bank nie tworzył wymogów kapitałowych, jednak poziom ryzyka podlegał ciągłemu monitorowaniu.

Zgodnie z powyższymi wyliczeniami stwierdza się, że Bank na dzień 31.12.2019 r. posiada poziom funduszy własnych wystarczający na pokrycie wymogów kapitałowych z tytułu występujących w Banku rodzajów ryzyka określonych przez regulacje nadzorcze.

Nadwyżka funduszy Banku ponad sumę wewnętrznych wymogów kapitałowych (14 934 tys. zł.) stanowi zabezpieczenie przed negatywnymi skutkami pozostałych zidentyfikowanych, jak również potencjalnych ryzyk występujących w działalności bankowej.

9. Zarządzanie i kontrola wewnętrzna

Najistotniejszym ryzykiem występującym w działalności Banku jest ryzyko kredytowe, ocena poziomu ryzyka jest stałym elementem pracy Zarządu. Ryzyko kształtowało się na niskim poziomie, wymóg kapitałowy nie przekroczył akceptowalnego poziomu. Aktywa oraz portfel kredytowy charakteryzują się dobrą jakością mierzoną udziałem należności zagrożonych i korzystnie prezentują się na tle grupy rówieśniczej. Ryzyko kredytowe miało pokrycie w rezerwach celowych.

Dotychczasowe wyniki pomiaru poziomu ryzyka operacyjnego Banku wskazują, że narażenie Banku na ryzyko operacyjne nie przekracza akceptowanego poziomu. Bank działał w sposób bezpieczny.

Nadwyżka zgromadzonych depozytów nad udzielonymi kredytami w dużym stopniu zabezpieczała płynność Banku. Uzyskane wskaźniki płynności wskazywały na dobre zabezpieczenie ryzyka płynności.

Narażenie Banku na ryzyko stopy procentowej w analizowanym okresie należy ocenić jako wysokie.

Obszary działalności Banku generujące ryzyko poddawane były kontroli w ramach kontroli wewnętrznej. W 2019 roku przeprowadzono kontrole z zakresu: ryzyka kredytowego, ryzyka operacji bankowych: czynności kasowych i obsługi rachunków,

przestrzegania zasad rachunkowości, ryzyka kapitałowego, ryzyka operacyjnego, ryzyka inwestycji, stopy procentowej, sprawozdawczości zarządczej, przestrzeganie ustawy o kredycie konsumenckim i przeciwdziałanie praniu brudnych pieniędzy. Stwierdzone nieprawidłowości zostały uwzględnione w raportach pokontrolnych.

Nawiązując do Art. 111a Prawa bankowego z dnia 29 sierpnia 1997 r. (Dz. U z 2019 poz. 2357), niniejsze sprawozdanie z działalności Banku, zawiera zalecane dodatkowe informacje:

- Bank Spółdzielczy w Łławie nie działa poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- stopa zwrotu z aktywów obliczona jako iloraz zysku netto i średniej sumy bilansowej wyniosła za 2019 r. 0,82%, wobec uzyskanej 0,99% w 2018 roku;
- Bank nie działa w ramach holdingu.

Sprawozdanie z działalności Banku podlega badaniu zgodnie z ustawą z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości i jest ogłaszane jako załącznik do rocznego sprawozdania finansowego Banku.

Celem optymalizacji poziomu zarządzania Bankiem, Zarząd przyjął i zobowiązał się do stosowania w zakresie swoich kompetencji Zasad Ładu Korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych, przyjętych uchwałą Komisji Nadzoru Finansowego Nr 218/2014 z dnia 22 lipca 2014 roku (Dz. Urz. KNF poz. 17). Zasady te zostały wdrożone w wymaganym zakresie z uwzględnieniem zasady proporcjonalności wynikającej ze skali, charakteru oraz specyfiki działalności Banku, a także jego możliwości technicznych i organizacyjnych.

Bank wprowadził przyjętą przez Zarząd i zatwierdzoną przez Radę Nadzorczą Politykę wynagrodzeń w Banku Spółdzielczym w Łławie. Polityka wynagrodzeń określa zasady wynagradzania pracowników Banku, w tym Członków Zarządu. Informacje o obowiązującej w Banku polityce wynagrodzeń oraz informacje o wynagrodzeniach Członków Zarządu Banku, podlegają upublicznieniu na stronie internetowej.

Bank wprowadził przyjętą przez Zarząd i zatwierdzoną przez Radę Nadzorczą Procedurę ocen odpowiedniości Członków Zarządu oraz zatwierdzoną przez Zebranie Przedstawicieli Procedurę dokonywania ocen odpowiedniości Członków Rady Nadzorczej. Zgodnie z procedurami zarówno Członkowie Zarządu, jak też Członkowie Rady Nadzorczej zostali objęci oceną odpowiedniości i uzyskali pozytywną ocenę. Pozytywna ocena dotyczy oceny indywidualnej oraz oceny kolegialnej do sprawowania funkcji zarządczych. W świetle Art. 22aa Ustawy Prawo bankowe Członkowie Zarządu i Rady Nadzorczej Banku spełniają wskazane warunki i zalecenia wymagane dla organów Banku. Zarówno Członkowie Zarządu jak też Członkowie Rady Nadzorczej uczestniczą bieżąco w szkoleniach dotyczących pełnionych przez nich funkcji. Członkowie Rady Nadzorczej i Zarządu posiadają wiedzę, umiejętności i doświadczenie odpowiednie do pełnionych funkcji i powierzonych obowiązków oraz dają rękojmię należytego wykonania tych obowiązków.

Bank raz do roku na swojej stronie internetowej ogłasza sprawozdanie z działalności Banku oraz informacje o których mowa w art. 431 – 455 Rozporządzenia Parlamentu europejskiego i rady nr 575/2013.

VIII. PLANY NA PRZYSZŁOŚĆ I STRATEGIA ROZWOJU

Przedstawione powyżej informacje wskazują na możliwości dalszego rozwoju. Ugruntowana pozycja rynkowa, wieloletnie doświadczenie oraz zgromadzone zasoby rzeczowe i finansowe pozwalają na dokonanie pozytywnej oceny perspektyw rozwoju.

Jasna i właściwa strategia, zorientowana na potrzeby i oczekiwania klientów, właściwa organizacja oraz kadra świadoma słabości i zagrożeń rozwoju pozwolą na odpowiednie kształtowanie działalności Banku w przyszłości i umożliwią osiągnięcie sukcesu.

W tej sytuacji szczególnie ważne dla naszego Banku w roku bieżącym będzie:

- Utrzymanie dotychczasowych klientów, pozyskiwanie nowych oraz lepsze zaspokajanie potrzeb klienta poprzez wprowadzanie nowych, korzystniejszych ofert lokat, depozytów i kredytów,
- Zwiększenie skuteczności sprzedaży produktów bankowych,
- Zwiększenie liczby obsługiwanych rachunków,
- Pozyskiwanie środków długoterminowych, a także dążenie do zmiany struktury kredytów – obniżanie udziału kredytów preferencyjnych w obliżu kredytowym na korzyść kredytów komercyjnych,
- Utrzymanie wskaźnika udziału kredytów w sytuacji nieregularnej w obliżu kredytowym poniżej poziomu średniego dla sektora banków spółdzielczych,
- Dalsza racjonalizacja rzeczowych kosztów działania,
- Rozwój infrastruktury informatycznej i sieciowej,
- Realny wzrost funduszy własnych,
- Uzyskanie łącznego współczynnika kapitałowego na poziomie zapewniającym bezpieczeństwo i efektywność działania.

Na rok bieżący zakłada się:

- przyrost sumy bilansowej netto o 5,97%,
- wzrost obliża kredytowego o 6,97%,
- przyrost depozytów i środków na rachunkach bieżących o 6,12%,
- utrzymanie realnej wartości funduszy własnych przynajmniej na obecnym poziomie,
- wypracowanie wyniku finansowego netto w kwocie przynajmniej 2.101 tys. zł, zapewniającego uzyskanie wartości wskaźnika rentowności ROA na poziomie 0,80%, ROE na poziomie 8,30% i wartości wskaźnika C/I poniżej 66,6%.

Zagrożeniem dla realizacji planowanych wyników działalności w roku bieżącym może być historycznie niski poziom stóp procentowych, sytuacja ekonomiczno-finansowa Banku Zrzeszającego i zmiany organizacyjne w ramach zrzeszenia, wzrost obowiązkowych opłat ponoszonych przez Bank, czy silniejsza niż dotychczas konkurencja ze strony innych banków i instytucji kredytowych. Również proces konsolidacji banków komercyjnych może wpłynąć na zaostrzenie konkurencji w zakresie cen i jakości świadczonych usług. Wprawdzie Bank Spółdzielczy w Iławie dysponuje stabilną bazą kapitałową, rozwiniętą ofertą usług w zakresie tradycyjnej działalności kredytowo-depozytowej, a także coraz bardziej nowoczesnym zapleczem informatycznym, niemniej jednak należy podjąć działania, aby ograniczyć w jak największym stopniu negatywne oddziaływanie czynników ryzyka.

IX. PROPOZYCJA PODZIAŁU WYNIKU

Zarząd proponuje dokonać podziału wyniku finansowego wypracowanego przez Bank w 2019 roku (1 878 tys. zł) w następujący sposób:

- Zasilenie funduszu zasobowego (99% wyniku)	1 863 tys. zł,
- Fundusz społeczno-kulturalny	15 tys. zł.

ZARZĄD
Banku Spółdzielczego w Ławie

Prezes Zarządu

**Wiceprezes ds. finansowo-
księgowych**

Wiceprezes ds. handlowych

Zbigniew Gnaczyński

Monika Kaczyńska

Marek Kłosowski

Ława, 17 luty 2020r.